

Wanneer blaffende honden bijten. Een vergelijking tussen fataal en niet-fataal huiselijk geweld (2020)

I P. Aarten, C. Boelema Robertus, L. Alink, M. Liem (Universiteit Leiden)
Politiewetenschap 115

Thema: 1.5: overig fenomeenonderzoek. Subthema: Huiselijk geweld.

Doelstelling

Dit onderzoek heeft als doel de kenmerken te identificeren die gerelateerd zijn aan de twee meest voorkomende vormen van fataal huiselijk geweld: partnerdoding en kinderdoding. Daarbij wordt een vergelijking gemaakt van de kenmerken van huiselijk geweld, specifiek partnermishandeling en kindermishandeling, om te bepalen of en zo ja welke kenmerken (sterker) gerelateerd zijn aan fataal huiselijk geweld.

Onderzoeksvraag:

Welke delicts-, individuele en relationele kenmerken onderscheiden fataal van niet-fataal huiselijk geweld?

Methoden van onderzoek

- Kwantitatieve analyse van het Dutch Crime Monitor
- Kwalitatieve analyse van BHV (proces verbalen) en strafdossiers (OM)

Samenvatting

Het onderzoek 'Wanneer blaffende honden bijten' van de Universiteit Leiden heeft als doel de kenmerken te identificeren die gerelateerd zijn aan de twee meest voorkomende vormen van fataal huiselijk geweld: partnerdoding en kinderdoding. Gekeken wordt welke delicts-, individuele en relationele kenmerken fataal van niet-fataal huiselijk geweld onderscheiden.

Voor de beantwoording van deze vraag is gebruik gemaakt van ruim 600 zaken, gedestilleerd uit BVH, Compass en de Dutch Homicide Monitor.

Het onderzoek – net als eerdere empirische studies op dit gebied – leidt niet tot een uniform “profiel” van de dader, noch van het slachtoffer van beide vormen van geweld. Wel kan een aantal aparte fatale en niet-fatale categorieën worden onderscheiden.

De verschillen tussen de groepen fataal en niet-fataal geweld betreffen met name factoren op delicts- en relationeel niveau. Zoals het gebruik van een wapen, middelengebruik ten tijde van het delict, het motief, de relatiestatus tussen dader en slachtoffer en of er eerder huiselijk geweld tussen hen heeft plaatsgevonden. Daarbij gaat het om de combinatie van kenmerken die fataal van niet-fataal geweld onderscheidt.

De bestudeerde casussen van partnermishandeling vinden vooral in de context van een ruzie plaats, met fysiek geweld ten gevolge, waarbij de dader ten tijde van het delict middelen heeft gebruikt en waarbij de dader eerder gewelddadig is geweest tegen het slachtoffer.

Bij de subcategorie partnerdoding wordt bij het geweld vaker een wapen gebruikt, de dader handelt vaker uit angst voor verlating en er is vaker niet eerder huiselijk geweld geweest. Bij de geanalyseerde fatale zaken van partnergeweld, komt het beeld van de virgin killer naar voren, ofwel van daders die geen geschiedenis van gewelddadig gedrag laten zien voorafgaand aan de partnerdoding. In dergelijke gevallen zijn dader en slachtoffer veelal getrouwd en doodt de dader zijn partner met een wapen in hun eigen huis, vanuit een angst voor verlating, of sterk beïnvloed door een psychotische toestand.

Een tweede groep fatale zaken bestaat uit mannelijke, gekrenkte daders, die hun ex-partner doden na een scheiding, veelal in een publieke setting. De subcategorie kinderdoding onderscheidt zich hoofdzakelijk van kindermishandeling door de relatie tussen dader en slachtoffer en leeftijd van het slachtoffer. Zo lieten onze data zien dat biologische ouders – en voornamelijk moeders – vaker betrokken zijn bij het doden van hun jonge kind. Stiefouders – en met name stiefvaders – zijn vaker betrokken bij kindermishandeling als gevolg van een ruzie, veelal met een wat ouder slachtoffer.